

Oslo, 22. mars 2017

Åpent brev til Finanskomiteens medlemmer,

Til:

Hans Olav Syversen <hans-olav.syversen@stortinget.no>,
Marianne Marthinsen <marianne.marthinsen@stortinget.no>,
Svein Flåtten <svein.flatten@stortinget.no>
Solveig Sundbø Abrahamsen <[Solveig- Sundbo.Abrahamsen@stortinget.no](mailto:Solveig-Sundbo.Abrahamsen@stortinget.no)>,
Lisbeth Berg-Hansen <Lisbeth.Berg-Hansen@stortinget.no>,
Terje Breivik <Terje.Breivik@stortinget.no>,
Tore Hagebakken <tore.hagebakken@stortinget.no>,
Sigurd Hille <Sigurd.Hille@stortinget.no>,
Irene Johansen <irene.johansen@stortinget.no>,
Hans Andreas Limi <[Hans- Andreas.Limi@stortinget.no](mailto:Hans-Andreas.Limi@stortinget.no)>,
Heidi Nordby Lunde <Heidi.Lunde@stortinget.no>,
Siri A. Meling <siri.meling@stortinget.no>,
Torstein Tvedt Solberg <Torstein.Solberg@stortinget.no>,
Truls Wickholm <truls.wickholm@stortinget.no>,
Roy Steffensen <Roy.Steffensen@stortinget.no>,
Kenneth Svendsen <kenneth.svendsen@stortinget.no>,
Snorre Serigstad Valen <[snorre- serigstad.valen@stortinget.no](mailto:snorre-serigstad.valen@stortinget.no)>,
Trygve Slagsvold Vedum <[trygve- slagsvold.vedum@stortinget.no](mailto:trygve-slagsvold.vedum@stortinget.no)>

Fra: Mona Thowsen, PWYP Norge

Dato: 22. mars 2017

Re: Varsel om at Stortingets anmodningsvedtak nr. 792 om "synliggjøring av uønsket skattetilpasning" ikke er fulgt opp av Finansdepartementet.

1. SAKSBAKGRUNN	2
2. STORTINGETS ANMODNINGSVEDTAK	3
3. DEN SISTE UTVIKLINGEN I FORSKRIFTEN	4
4. EN SÆRDELES GODT BELYST SAK OG FORSKRIFT	5
5. KONTROLL -OG KONSTITUSJONSKOMITEEN ER KJENT MED SAKEN	8
6. FINANSDEPARTEMENTET HAR NÅ UTTALT SEG OM HVORDAN DE SELV HAR FULGT OPP	8
7. FORSLAG TIL MERKNAD FRA KONTROLL – OG KONSTITUSJONSKOMITEEN:	10
8. ANNEX OM FINANSDEPARTEMENTETS SISTE UNNGÅELSE TIL STORTINGET	11
8.1. SKRIFTLIG SPØRSMÅL FRA SNORRE SERIGSTAD INNLEVERT 13.03.2017.	11
8.2. SKRIFTLIG SVAR FRA SIV JENSEN 20.03.2017	11
8.3. BEGRUNNELSE FOR HVORFOR FINANSMINISTERENS SVAR ER IRRELEVANT	12

1. Saksbakgrunn

Norge innførte i 2013 ”enkel” land-for-land rapportering for regnskapsformål. Hensikten er å synliggjøre potensiell korrupsjon. Formålet oppnås ved at skattebetaler oppgir betalte skatter og avgifter til hvert enkelt land. Rapporten avlegges i full åpenhet.

Land-for-land rapportering er rapportering av skattetall alene for å kunne sammenligne med hva ulike land oppgir å ha mottatt slik at det er mulig å kontrollere om skatteinntekter kommer landet til gode eller «forsvinner» på veien i korrupsjon mv.

Siden før 2013 har det foregått et arbeid for å få på plass utvidet land-for-land rapportering (ULLR), Hensikten er å synliggjøre potensiell skatteomgåelse i selskaper som betaler skattene.

Utvidet land-for-land rapportering er rapportering av skatt satt i kontekst med særlig investeringer, inntekter og kostnader slik at investorer (men også andre interessenter) kan avgjøre hvilke selskaper de eventuelt ikke ønsker å være investert i dersom selskapene er sterkt avvikende i forhold til andre selskaper i bruk av sekretessejurisdiksjoner og konsekvensene av dette (tilleggsskatter og omdømmetap).

Utvidet land-for-land rapportering er viktig på grunn av at det er den eneste av de to rapporteringene som kan avsløre skattetilpasninger. Å få vite omfanget av skattetilpasninger er vesentlig fordi det er svært skadelig at (1) at samfunn taper skatteinntekter som skal finansiere fellesgoder, (2) det er en konkurranseulempe for

PWYP Norge er den norske avdelingen i globalt nettverk som består av over 800 organisasjoner fra over 70 land. Vi arbeider for finansiell åpenhet i utvinningsindustrien for å finansiere en bærekraftig utvikling.

selskaper som ikke ønsker å benytte seg av slike teknikker og (3) fordi oppbygging av finansielle muskler i skatteparadiser utenfor det åpne markedet ofte konverteres til politisk innflytelse der særinteresser beskyttes på bekostning av fellesskapets interesser.

Finansdepartementets egen arbeidsgruppe, et bredt antall aktører fra det private næringsliv i Norge, til internasjonale tenketanker og norske fagforeninger og organisasjoner støtter opp under at Norge snarest gjennomfører de siste teknikalitetene i forskriften som tilrettelegger for utvidet land-for-land informasjon i norsk regelverk.

2. Stortingets anmodningsvedtak

Et samlet Storting fattet den 19. juni 2015 et anmodningsvedtak nr. 792 (2014-2015) om å styrke land-for-land-forskriften (LLR):

”Stortinget ber Regjeringen gjennomgå effekten av forskriften for LLR rapportering målt mot Stortingets målsetting om å synliggjøre uønsket skattetilpasning og sikre at relevante opplysninger knyttet til LLR rapporteringen fra datterselskaper og støttefunksjoner i tredjeland fremkommer i regnskapet¹ og²”.

Bakgrunnen for anmodningsvedtaket var at det var bred enighet i partiene om at eksisterende forskrift ikke var egnet til å synliggjøre uønsket skattetilpasning da den ikke stilte krav om:

- at kildegrunlaget for rapporten skulle være regnskapstall,
- at kostnader skulle rapporteres for å se hvordan disse fordeler seg på ulike land,
- og fordi alle land ikke var inkludert, herunder sekretessejurisdiksjoner (“skatteparadiser”).

¹ Stortingets anmodningsvedtak: <http://www.publishwhatyoupay.no/nb/node/16780> og på Stortingets egne nettsider: <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Saker/Lose-forslag/?p=61783>
Vedtaket vart gjort 19. juni 2015 ved behandlinga av Meld. St. 2 (2014–2015) Revidert nasjonalbudsjett 2015, Prop. 119 S (2014–2015) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2015, Prop. 119 S (2014–2015) Endringer i skatte-, avgifts- og tollavgivninga, og tilhøyrande Innst. 360 S (2014–2015).
Finansdepartementet har blant anna i Prop. 1 S (2015–2016), Gjengitt nederst på side 2 i høringsnotatet (merk: vår sidehenvisning da høringsnotat har ikke sidehenvisning).

² Stortinget ba også Regjeringen ”vurdere hvordan det kan etableres et tilsyn med regnskapspliktige etter LLR-regelverket”. Tilsynsansvar legges hos finanstillsynet og PWYP Norge støttet denne løsningen: <http://www.publishwhatyoupay.no/nb/node/16889>

PWYP Norge er den norske avdelingen i globalt nettverk som består av over 800 organisasjoner fra over 70 land. Vi arbeider for finansiell åpenhet i utvinningsindustrien for å finansiere en bærekraftig utvikling.

3. Den siste utviklingen i forskriften

PWYP Norge viser til høringsnotatet fra Finansdepartementet om endringer i forskrift om land-for-land-rapportering, publisert 30.09.16. som hadde høringsfrist 25.11.16.³

Les: [PWYP Norges hørings svar om LLR for regnskapsformål: Høring – endringer i forskrift om land-for-land-rapportering.](#)

PWYP Norge fikk massiv støtte for argumentene i sitt innsendte høringsinnspill fra en rekke andre høringsinstanser og fra ulike interessentgrupper. Se vedlagt annex (s. 5-9).

Høringsnotatet inneholdt enkelte sterke forbedringer, blant annet ved å inkludere fulle kostnader. Finansdepartementet har dermed anerkjent og akseptert argumenter fra PWYP Norge, men de samme forbedringene ble pulverisert - i samme høringsnotat - ved å gi unntaksmuligheter og bruke formuleringer og begreper som gir vid tilgang til å omgå nevnte forbedringer.

Til tross for de positive endringene i forskriften, endte man altså opp med en forskrift som gikk stikk motsatt vei av Stortingets anmodningsvedtak. PWYP Norge valgte på denne bakgrunn å varsle kontroll – og konstitusjonskomiteen om at Stortingets anmodningsvedtak nr. 792 (2014-2015) fremdeles ikke var fulgt opp slik Finansdepartementet utformet forskriften. Utformingen gjør at relevante opplysninger knyttet til LLR rapporteringen fra datterselskaper og støttefunksjoner i tredjeland **IKKE** fremkommer i rapporteringen.

Finansdepartementet har dermed gjort det stikk motsatte av Stortingets anmodningsvedtak, og vi håper derfor at samtlige partier kan stå bak en endring som fører forskriften inn på riktig spor igjen.

Inntil svakheter i forskriften forbedres, er forskriften og forskriftsendringene i motstrid med Stortingets anmodningsvedtak, spesifikt at man IKKE vil få rapportert selskapenes nøkkeltall fra skatteparadis («støttefunksjoner i tredjeland»), og dermed IKKE vil få synliggjort uønsket skattetilpasning.

Finansministeren har også i svar på skriftlig spørsmål den 20.03.17 bekreftet at skatteparadisene er utelatt fra rapporteringen sli kat man ikke at man IKKE vil få rapportert selskapenes nøkkeltall fra skatteparadis («støttefunksjoner i tredjeland»), og dermed IKKE vil få synliggjort uønsket skattetilpasning.

Finansministeren skriver: "Hensikten med de utvidede kravene er å belyse rapporteringspliktiges betalinger til myndigheter opp mot foretakets uttak av naturressurser i det aktuelle landet".

³ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-om-endringer-i-forskrift-om-land-for-land-rapportering/id2513274/>

4. En særdeles godt belyst sak og forskrift

Saken omhandler multinasjonale selskapers skatteomgåelser innen utvinningsindustrien. PWYP Norge har arbeidet med saken i nærmere ti år og produsert en rekke rapporter som belyser og underbygger hvorfor utvidet land-for-land rapportering er nødvendig og hvordan den kan gjennomføres. PWYP Norge har også analysert Statoils rapporter for regnskapsårene 2014 og 2015 og dokumentert svakhetene med forskriften. Det er altså en særdeles godt belyst sak gjennom flere år som Finanskomiteen står ovenfor her.

Helt konkret er kjernen i utvidet land-for-land rapportering følgende:

1. **Hvilke** regnskapstall skal oppgis for å hindre uønsket skattetilpasning?
2. **Hvordan** regnskapstall skal oppgis for å hindre uønsket skattetilpasning?

PWYP Norges krav om utvidet land-for-land rapportering (ULLR) krever følgende:

1. Reviderte regnskapstall for investeringer, produksjon, inntekter, kostnader og skatt opplyses for ALLE land.
2. Reviderte regnskapstall oppgis i noter til årsregnskapet.

Kravene fra PWYP Norge er oppsummert i 8 konkrete nøkkeltall som utgjør den fullstendige utvidede land-for-land rapporteringen:

1. Produksjon (per type)
2. Ansatte
3. Investeringer
- 4.inntekter
5. Kostnader
6. Betalbare skatter i resultatregnskapet
7. Betalbar skatt 1.1. i balansen
8. Betalbar skatt 31.12. i balansen

Begrunnelsen for disse kravene er:

Hvilke regnskapstall

- Produksjon per type er vesentlig for å kunne vurdere inntektene (volum * pris per type). I sum, på tvers av alle selskaper, vil også produksjon per type kunne drastisk forbedre nasjonal og internasjonal statistikk når man kommer så langt at alle bedriftene i et land eller i verden rapporterer utvidede land-for-land opplysninger.
- Ansatte er vesentlig for å kunne vurdere hvilke land det foregår skattepliktig aktivitet (ressursuthenting, bearbeiding og salg).
- Investeringer er vesentlig for å kunne vurdere den økonomiske eksponeringen mot et land. Verden er i kontinuerlig endring, og for investorer er det av avgjørende betydning å kunne vite hvilke investeringer som er gjort og ha en dialog med selskapet om dets involvering i ulike land. Investering er den ene delen av økonomisk verdi, fordi det er på investeringen man forventer avkastning (return on investments).

PWYP Norge er den norske avdelingen i globalt nettverk som består av over 800 organisasjoner fra over 70 land. Vi arbeider for finansiell åpenhet i utvinningsindustrien for å finansiere en bærekraftig utvikling.

- Inntekter og kostnader er vesentlige størrelser som er nødvendige å kjenne til hver for seg for at man skal kunne avgjøre hvordan avkastningen står i forhold til skattebetalingene. Det holder ikke med nettotall eller inntekter og nettoavkastning. Inntekter minus kostnader minus skatt utgjør avkastning (return on investment) på investert kapital.
- Betalbare skatter i resultatregnskapet er de skattene som er PERIODISERT til å stemme med regnskapstallene ovenfor. Består av både betalbare skatter på skattelinjen i regnskapet og avgifter som er utgiftsført som kostnader i regnskapet.
- Betalbar skatt i balansen 1.1. og 31.12. er de periodiseringene som gjør at man kan konvertere betalbare skatter i resultatregnskapet til BETALT skatt til myndighetene i de ulike land gjennom året.

Hvordan regnskapstallene skal oppgis

Eksempel på rapportering av utvidede land-for-land opplysninger fra Statoil (4 av 8 nødvendige nøkkeltall) i årsrapporten for 2016:

PWYP Norge er den norske avdelingen i globalt nettverk som består av over 800 organisasjoner fra over 70 land. Vi arbeider for finansiell åpenhet i utvinningsindustrien for å finansiere en bærekraftig utvikling.

ADDITIONAL INFORMATION

Contextual information at country level

The contextual information provides a broader picture of our overall economic impact in the countries where we have business activities and adds context to the reported payments to governments. The information is disclosed for each country and relates to the entities

engaged in extractive activities. It consists of: investments; revenues; cost; and production volumes.

The contextual information reported is based on data collected mainly for the purpose of financial reporting.

(in USD million)	Investments	Revenues	Cost	Production volume(mmboe)
Algeria	140.5	361.4	97.0	19.0
Angola	532.5	2,263.5	635.0	76.8
Australia	9.0	(0.0)	20.1	-
Azerbaijan	122.2	410.5	89.1	19.7
Brazil	2,479.1	371.6	547.1	13.7
Canada	364.9	507.1	691.2	12.5
Colombia	0.7	-	16.7	-
Faroe Islands	-	3.3	3.2	-
Greenland	-	0.0	3.1	-
Indonesia	0.0	0.0	8.6	-
Ireland	13.7	180.8	52.9	6.4
Libya	2.7	0.1	7.1	-
Mexico	-	-	22.4	-
Myanmar	3.0	-	7.9	-
Netherlands	37.9	(24.7)	65.8	-
New Zealand	1.0	-	11.2	-
Nicaragua	-	-	4.1	-
Nigeria	106.2	489.1	112.9	16.9
Norway	5,678.1	13,018.8	3,077.5	451.9
Russia	42.7	118.0	85.5	3.4
Suriname	-	-	4.4	-
Sweden	1,228.7	(77.9)	-	-
Tanzania	1.7	0.0	36.9	-
Turkey	18.0	-	3.6	-
UK	574.7	22.3	111.6	1.0
USA	1,824.5	2,090.4	1,722.9	98.7
Venezuela	0.2	(0.6)	(3.5)	3.8
Total	13,182.0	19,733.7	7,434.3	724.0

- De 8 nøkkeltallene bør oppgi i note til regnskapet. Se ovenfor hvor det vises hvordan Statoil har klart å vise 4 av de 8 nøkkeltallene på 1 side, og hvor det også vises at det er god plass til 4 ekstra kolonner for ansatte, betalbare skatter i resultat-regnskapet og betalbar skatt 1.1. og 31.12. Da ville rapporteringen for Statoil vært komplett når det gjelder utvidet land-for-land rapportering.
- Statoil har prisverdig tatt inn ovenstående tall i finansregnskapet sitt sammen med øvrig land-for-land rapportering, men akkurat disse 8 nøkkeltallene arbeider PWYP Norge for at skal bli en del av noteopplysningene slik at dette er pliktig informasjon for enhver regnskapsavlegger, og den pliktige informasjonen er gitt på et sted som har høy troverdighet (noter til regnskapet), og hvor disse 8 nøkkeltallene lenkes til de avlagte regnskapstallene.

PWYP Norge er den norske avdelingen i globalt nettverk som består av over 800 organisasjoner fra over 70 land. Vi arbeider for finansiell åpenhet i utvinningsindustrien for å finansiere en bærekraftig utvikling.

- Reviderte regnskapstall fra det konsoliderte årsregnskapet bør oppgis inklusive eliminerings separert ut, dvs at regnskapstallene oppgis FØR eliminering og elimineringene oppgis samlet som ett tall (tilsvarende ett «land»). Dette må gjøres for at tredjeland rapporteres og ikke fjernes i elimineringen.

For ordens skyld: Statoil har rapportert ansatte annetsteds i land-for-land rapporteringen. Statoil har også rapportert nettoen av de 3 skattestørrelsene PWYP Norge har etterlyst annetsteds i land-for-land-rapporteringen. Poenget til PWYP Norge er at det krever minimalt å rapportere de 8 nøkkeltallene selv for et stort internasjonalt foretak som Statoil på 1 side i noter til årsregnskapet.

Utover disse nøkkeltallene i noter til årsregnskapet, så kan alle øvrige tall rapporteres i egen rapport om det er ønskelig, men det er også fullt mulig for selskapene å bare utvide årsrapporten med tilleggstall for land-for-land rapportering slik Statoil har gjort for regnskapsåret 2016 (som PWYP Norge mener er en veldig bra rapportering rent presentasjonsmessig – vi vil analysere innholdet i rapporten på et senere tidspunkt og kan ikke kommentere på dette før analysene er klare).

5. Kontroll –og konstitusjonskomiteen er kjent med saken

PWYP Norge viser til at Kontroll –og konstitusjonskomiteen allerede er gjort oppmerksomme på saken av både Finanskomiteen og PWYP Norge.

Utdrag fra Finanskomiteen den 1. april 2016 hvor de sendte *en anmerkning til oppfølgingen av Stortingets anmodningsvedtak. Finanskomiteens leder, Hans Olav Syversen, uttrykte da følgende: ”- Vi har som komité skrevet en anmerkning til oppfølgingen av anmodningsvedtaket. Den uttrykker vår utålmodighet i et brev til kontroll- og konstitusjonskomiteén. Vi ber om at dette blir meddelt regjeringen, og at den gir dette prioritet. Det er ikke dagligdags at komiteen gjør dette”⁴.*

Av 192 saker som kom opp i Kontroll- og konstitusjonskomiteen i Stortinget ble saken om land-for-land rapportering etter regnskapsloven trukket fram som særlig viktig. Saksordfører i kontroll –og konstitusjonskomiteen, Gunvor Eldegard, uttalte da følgende *”Me som kontrollkomité viser til dette [Finanskomiteens oppfølging], og me avventar ei tilbakemelding frå departementet, som har varsla at ein skal koma tilbake til korleis ein skal følgja opp vedtaket.”*

6. Finansdepartementet har nå uttalt seg om hvordan de selv har fulgt opp

Finansdepartementet uttaler i brev 9. januar 2017:

⁴ Les saken i Vårt Land: <http://www.vl.no/html/vl/pay/step1.html>

«Finansdepartementet har i Prop. 1 S (2015– 2016), del I punkt 4.7, orientert Stortinget om den videre oppfølgingen av anmodningsvedtaket. Det er blant annet vist til at regjeringen vil søke å få målt effekten av LLR-forskriften, målt opp mot Stortingets målsetting om å synliggjøre uønsket skattetilpasning, i forbindelse med evalueringen som ble varslet i Prop. 1 LS (2013–2014). Departementet tar sikte på at evalueringen bør kunne ferdigstilles senest våren 2017. Finansdepartementet har videre utredet hvordan relevante opplysninger knyttet til LLR- rapporteringen fra datterselskap og støttefunksjoner i tredjeland, skal kunne framkomme i regnskapet og sendte 30. september 2016 forslag til endringer i LLR-forskriften for dette formål på høring. Endringer i LLR-forskriften ble fastsatt 22. desember 2016 og trådte i kraft 1. januar 2017. Verdipapirlovutvalget utredet i NOU 2016: 2 Endringer i verdipapirhandelloven – flagging og periodisk rapportering – Gjennomføring av endringer i rapporteringsdirketivet spørsmål om tilsyn med rapporteringspliktige etter LLR-bestemmelsen i verdipapirhandelloven § 5-5a. Utvalget har foreslått en presisering i loven hvor det fremgår at rapporteringspliktige skal underlegges tilsyn av Finanstilsynet. Finansdepartementet tar sikte på å følge opp dette forslaget i en proposisjon til Stortinget tidlig i 2017.»

"Enkelte endringer"

Finansdepartementet synes å skrive at de mener å har fulgt opp Stortingets anmodningsvedtak og at de "vil søke å få målt effekten av LLR-forskriften, målt opp mot Stortingets målsetting om å synliggjøre uønsket skattetilpasning".

Altså: I stedet for å levere på det Stortinget ba om forsøker Regjeringen å skyve saken videre frem i tid til tross for at utvidet land-for-land rapportering allerede er analysert over 2 år allerede med betydelige avvik som resultat.

Selskapene har per i dag allerede rapportert for to regnskapsår, både 2015 og 2016, med betydelige svakheter i rapporteringen, svakheter som PWYP Norge har dokumentert skyldes den mangelfulle forskriften fra 2013 med endringer.

PWYP Norge mener at det er unødvendig å evaluere hvorvidt en forskrift som ikke spør etter opplysninger fra skatteparadiser kan få opplysninger fra skatteparadiser. Det er en selvmotsigelse. Det må selvfølgelig foretas en evaluering, men en evaluering bør gjennomføres med basis i en fungerende forskrift.

"Alternativ løsning" = "alternative fakta"

Finansdepartementet forsøker å "løse" rapporteringen ved å kreve at selskaper skal opplyse om *hvor* LLR-rapporten er offentliggjort og rapporten må være tilgjengelig i *minimum 5 år*. Dette er kun en kopi av EU-kommisjonens forslag om på hvilken måte EU skal offentliggjøre OECDs BEPS-rapportering for skatteformål ("LLR for skatteformål") på, og det har ingenting med utvidet land-for-land rapportering for regnskapsformål å gjøre, jfr. bl.a. tidsforskjellen i disse to rapporteringene. Årsaken er at datagrunnlaget som OECD-rapporteringen bygger på legger opp til at selskapene i praksis kan lage helt egne regnskap for formålet, dersom de vil det.

7. Forslag til merknad fra kontroll – og konstitusjonskomiteen:

PWYP Norge forslår følgende merknad fra kontroll – og konstitusjonskomiteen til Finansdepartementet:

”Kontroll – og konstitusjonskomiteen er av den oppfatning at forskriften er utformet slik at relevante opplysninger knyttet til LLR rapporteringen fra datterselskaper og støttefunksjoner i tredjeland ikke fremkommer i regnskapet. Kontroll – og konstitusjonskomiteen foreslår at det inntas i §3, 3d at : **Der det skal gis utvidede opplysninger land for land skal dette gis uavhengig av materialitetsgrense, basert på reviderte tall i finansregnskapet og hovedtall oppgis i noter til årsregnskapet.**

Med vennlig hilsen,

Mona Thowsen
Gen.sekr.
PWYP Norge

8. Annex om Finansdepartementets siste unngåelse til Stortinget

8.1. Skriftlig spørsmål fra Snorre Serigstad innlevert 13.03.2017.

Spørsmål

Snorre Serigstad Valen (SV): Er det tilfelle at forskriften som skal motvirke uønsket skattetilpasning har koblet plikten til å gi opplysninger om investeringer, produksjonsvolum, inntekter og kostnader kun til de land hvor selskaper betaler mer enn 800 000 kroner til myndighetene, og på den måten gir selskaper mulighet til å unnlate å rapportere land, for eksempel skatteparadiser, hvor det betales mindre enn 800 000 kroner i skatt?

Begrunnelse

Saken gjelder forskrift om land for land-rapporteringen for regnskapsformål i regnskapsloven §3-3d og verdipapirhandelloven §5-5a. Et samlet Storting stilte seg den 19. juni 2015 bak anmodningsvedtak nr. 792 (2014-2015), om å synliggjøre uønsket skattetilpasning. Finansdepartementet fastsatte den 16. desember 2016 de hittil siste endringene i forskriften.

Spørsmålet dreier seg om kjerneopplysningene etter forskriftens §4, ikke tilleggsopplysningene etter §5 som Finansdepartementet har referert til i forbindelse med tidligere spørsmål.

Det vises til at blant andre Publish What You Pay Norge (PWYP Norge) mener at Finansdepartementet fremdeles ikke har levert på målsettingen om å synliggjøre uønsket skattetilpasning. PWYP Norge hevder i Bistandsaktuelt 17. januar i år at Finansdepartementet i §4 har "låst" plikten til å gi land-for-land opplysninger til kun å gjelde land der selskaper har betalinger til myndighetene over 800 000 kroner. De mener videre at så lenge det eksisterer beløpsmessige grenser i §4, 2. ledd, og rapporteringsplikten etter §4, 3.ledd er avhengig av disse grensene, vil ikke alle land måtte rapportere kjerneopplysningene etter §4, 3.ledd. De mener videre at konsernrapportering av tilleggsopplysninger etter §5 endrer ikke på dette.

8.2. Skriftlig svar fra Siv Jensen 20.03.2017

Svar

Siv Jensen: Bestemmelsen i LLR-forskriften § 4 tredje ledd om at rapporten skal inneholde opplysninger om investeringer, salgsinntekt, produksjonsvolum og kostnader fordelt på det enkelte land der foretaket har virksomhet, gjelder kun når det er plikt til å gi opplysninger om betalinger til myndighetene. Dette reflekterer at LLR-regelverket er bygd opp for å dekke to formål.

Hovedformålet med LLR-regelverket er, i tråd med EU-regelverket, å bidra til økt åpenhet om virksomheten til foretak som driver med uttak av ikke-fornybare naturressurser, for på denne måten å ansvarliggjøre myndighetene for forvaltningen av inntektene fra landets naturressurser i land hvor slik virksomhet drives, jf. bl.a. Prop. 1

LS (2013-2014) kap. 20.5.3. For å redusere administrative kostnader har både EU-regelverket og de norske reglene en nedre grense for hvilke betalinger som må rapporteres. Gitt at betalingene må rapporteres, inneholder det norske regelverket også særlige krav til opplysninger om bl.a. investeringer, salgsinntekt, produksjonsvolum og kostnader. Hensikten med de utvidede kravene er å belyse rapporteringspliktiges betalinger til myndigheter opp mot foretakets uttak av naturressurser i det aktuelle landet.

Formålet med LLR-regelverket er som kjent også å bidra til økt åpenhet om foretakenes skatteposisjonering. Uønsket skatteposisjonering skjer ofte gjennom tilpasninger innenfor en konsernstruktur. I forskriften § 5 tredje ledd er det derfor fastsatt i alt ni særnorske krav til konsernrapportering. Disse kravene gir på selvstendig grunnlag bred informasjon om skatteposisjonering, og er derfor ikke å anse som tilleggsinformasjon til kravene i § 4. Opplysningskravene etter § 5 tredje ledd gjelder uavhengig av den beløpsmessige grensen i § 4 tredje ledd.

Jeg viser for øvrig til mine svar på skriftlig spørsmål nr. 530 og nr. 598 av i år til stortingsrepresentant Rasmus Hansson.

8.3. Begrunnelse for hvorfor Finansministerens svar er irrelevant

Finansministerens formulering 1 :

” Gitt at betalingene må rapporteres, inneholder det norske regelverket også særlige krav til opplysninger om bl.a. investeringer, salgsinntekt, produksjonsvolum og kostnader. Hensikten med de utvidede kravene er å belyse rapporteringspliktiges betalinger til myndigheter opp mot foretakets uttak av naturressurser i det aktuelle landet.”

PWYP Norges kommentar:

Det er ”enkel land-for-land rapportering” (”enkel LLR”) som har som hensikt å belyse rapporteringspliktiges betalinger til myndigheter. Hovedformålet med ”enkel LLR” er det samme som EU-regelverket, å sammenstille betalinger og mottak av skattebetalinger for å synliggjøre potensiell korrupsjon.

De *utvidede* kravene (”utvidet land-for-land rapportering, ”Utvidet LLR”) handler *ikke* om å belyse de rapporteringspliktiges betalinger til myndigheter, men inkluderer å belyse uttak av naturressurser OG potensiell skatteomgåelse i den forbindelse.

Potensiell skatteomgåelse kan man ikke avdekke med mindre investeringer, inntekt, produksjonsvolum og kostnader rapporteres for ALLE land, UAVHENGIG av om det er betalinger til myndighetene eller ikke. Det er derfor det er så viktig å oppheve bindingen mellom skatter rapportert etter §4, 2. ledd og den utvidede rapporteringen etter §4, 3.ledd.

At det foreligger en beløpsbegrensning på NOK 800.000 for hva som skal rapporteres i betalinger til myndighetene etter §4, 2. ledd har INGENTING med rapportering av utvidede tall etter §4, 3.ledd å gjøre. Rapportering av skattetall etter §4, 2. ledd er knyttet til forskriftens første formål, som står i §2, 1. setning som er «ansvarliggjøre myndighetene for forvaltningen av inntektene av landets naturressurser i land hvor slik virksomhet drives». Rapportering av de utvidede tallene investeringer, inntekt, produksjon og kostnader etter §4, 3.ledd er knyttet til forskriftens andre formål, som står i §2, 2. setning som er å «bidra til økt åpenhet om foretakenes skatteposisjonering.» Mens det foreligger en materialitetsgrense for §4, 2. ledd for at selskapene ikke skal lete etter småbeløp betalt til myndighetene, så skal det ikke foreligge en materialitetsgrense for rapportering av investeringer, inntekt, produksjon og kostnader etter §4, 3. ledd. Når de skal oppgi investeringer så skal de oppgi ALLE sine investeringer i ALLE land for at man skal kunne kontrollere rapporterte investeringer opp mot hva de har i regnskapet. Når de skal oppgi inntekter så skal de oppgi ALLE sine inntekter i ALLE land for at man skal kunne kontrollere rapporterte inntekter opp mot hva de har i regnskapet. Når de skal oppgi produksjon så må de oppgi ALL produksjon i ALLE land for at man skal kunne kontrollere rapporterte volumer opp mot det som de har rapportert i tilknytning til regnskapet. Når de skal oppgi kostnader så skal de oppgi ALLE sine kostnader i ALLE land for at man skal kunne kontrollere rapporterte kostnader opp mot kostnader i regnskapet. En materialitetsgrense for betalte skatter og avgifter er fornuftig for at selskaper ikke skal lete etter småbeløp i regnskapene sine. Det er IKKE fornuftig med en materialitetsgrense for investeringer, inntekter, produksjon og kostnader, da disse tallene skal stemme overens med regnskapstallene når man summerer ALLE land OG de eliminerer som er foretatt i regnskapet. Disse tallene skal stemme, og da kan man ikke utelate noen av dem. Utvidede opplysninger etter §4, 3.ledd MÅ derfor rapporteres fullstendig for ALLE land, uten unntak og uten noen binding opp mot at det er betalinger til myndigheter eller ikke. Først når utvidede krav er rapportert for ALLE land kan man vurdere om det foregår skatteposisjonering eller ikke.

Finansministerens formulering 2:

"Formålet med LLR-regelverket er som kjent også å bidra til økt åpenhet om foretakenes skatteposisjonering".

PWYP Norges kommentar:

Formålet med "enkel LLR" er ikke å "bidra til økt åpenhet om foretakenes skatteposisjonering". Det er kun "Utvidet LLR" som kan "bidra til økt åpenhet om foretakenes skatteposisjonering", men for at utvidet LLR skal kunne bidra til økt åpenhet om skatteposisjonering så må de utvidede kravene; investeringer, inntekter, produksjon og kostnader; rapporteres for ALLE land, uten unntak slik diskutert ovenfor. Det er dette som er utvidet LLR.

Finansministerens formulering 3:

"I forskriften § 5 tredje ledd er det derfor fastsatt i alt ni særnorske krav til konsernrapportering. Disse kravene gir på selvstendig grunnlag bred informasjon om skatteposisjonering, og er derfor ikke å anse som tilleggsinformasjon til kravene i § 4. Opplysningskravene etter § 5 tredje ledd gjelder uavhengig av den beløpsmessige grensen i § 4 tredje ledd".

PWYP Norges kommentar:

Finansministerens formulering er irrelevant fordi paragrafen hun viser til ikke er en del av de utvidede kravene som skal bidra til å avdekke skatteposisjonering (investeringer, inntekter, produksjon og kostnader). Hun svarer dermed med en paragraf som er irrelevant for spørsmålet.

Det gjør det vanskeligere å ha en fornuftig debatt om skatteposisjonering når Finansministeren ikke forholder seg til gjeldende forskrift for rapporteringen av "utvidet LLR" i sin argumentasjon. Det er uryddig og egnet til å skape misforståelser, og har allerede gjort det. Fordi denne misforståelsen gjentas fra Finansdepartementets side i Finansdepartementets svar til Kontroll – og konstitusjonskomiteen, så bør kontroll – og konstitusjonskomiteen være særlig oppmerksomme på dette punktet. Hvis ikke risikerer Kontroll- og konstitusjonskomiteen å bli lurt.

Det er de utvidede kravene, "utvidet LLR", i §4 som er egnet til å avdekke skatteposisjonering. Poenget er at utvidede opplysninger etter §4, 3. ledd må rapporteres for alle land for at de skal *kunne* avdekke skatteposisjonering.

At det er fastsatt ytterligere tilleggsopplysninger etter §5 er irrelevant for spørsmålet. **Vi vil i det videre vise *hvorfor* §5 er irrelevant for å avdekke skatteposisjonering:**

Finansdepartementet viser til at forskriftens §5, 3. ledd angir at det må gis en del tilleggsopplysninger, og mener at disse er egnet til å ivareta formålet om «økt åpenhet om foretakenes skatteposisjonering». PWYP Norge vil hevde at disse tilleggsopplysningene er lagt inn for å tilsløre heller enn å øke åpenheten om foretakenes skatteposisjonering, og vi vil vise hvordan nedenfor. Det er vår bestemte oppfatning at disse tilleggsopplysningene i §5 IKKE kan avsløre skatteposisjonering. Forskriftens §5, 3.ledd har ingenting med utvidet land-for-land rapportering og økt åpenhet om skatteposisjonering å gjøre.

Finansministeren påstår at opplysningene under §5, 3 ledd kan synliggjøre selskaper skatteposisjonering. PWYP Norge har tidligere svart på denne påstanden fra Finansdepartementet. Det derfor vi gikk gjennom listen i §5 og viste – for hvert enkelt punkt - hvorfor kravene under §5 ikke kan avsløre skatteposisjonering og hvordan selskaper kan komme seg rundt denne rapporteringen. Vi vil her GJENTA hvorfor tilleggsopplysningene etter §5, 3. ledd ikke kan avsløre skatteposisjonering:

Etter §5, 3.ledd punkt a) skal det oppgis hvor datterselskapet er hjemmehørende. Det er etter PWYP Norges oppfatning et minimumskrav at det skal oppgis hvor datterselskaper er hjemmehørende, men i dagens situasjon hvor eierskap fremtrer i helt andre former enn som datterselskap, er dette ikke egnet til å gi den fulle oversikt over konsernstrukturen i multinasjonale selskaper eller landene de er tilstede i.

Etter §5, 3.ledd punkt b) skal det oppgis antall ansatte. Dette er også et krav i utvidet land-for-land rapportering. PWYP Norge setter pris på at disse opplysningene

inkluderes i rapporten, men gjør oppmerksom på at selskaper i skatteparadiser normalt ikke har ansatte, men at ansatte i andre land utfører «arbeidet» til skatteparadisselskapene.

Etter §5, 3.ledd punkt c) skal det oppgis rentekostnad til andre foretak i samme konsern som er hjemmehørende i andre jurisdiksjoner enn datterselskapet. Dette er misvisende i forhold til skatteparadisselskaper som normalt står som *mottaker* av renteinntekter. Disse renteinntektene må de ikke oppgi, og siden de ikke har rentekostnader så vil det ikke bli noen rapportering her.

Etter §5, 3.ledd punkt d) skal det oppgis en kortfattet beskrivelse av datterselskapets aktiviteter. Dette vil for skatteparadisselskaper bli meget kortfattet. Trolig vil man ikke kunne lese ut av beskrivelsen hva som faktisk foregår i skatteparadisselskapet (støtte til finansierings- og markedsføringsaktiviteter?) uten at man samtidig får tilgang til opplysningene som burde vært gitt etter §4, 3. ledd (investeringer, inntekter og kostnader).

Etter §5, 3. ledd punkt e) skal netto omsetning, inkludert omsetning med foretak i samme konsern, oppgis. Netto omsetning avviker fra inntekter i land for land rapporteringen, og så lenge investeringer, inntekter og kostnader ikke rapporteres etter §4, 3. ledd, så blir ikke land for land rapporteringen komplett. En ikke komplett rapportering lar seg ikke etterprøve, og det er OMFATTENDE omgåelsesmuligheter knyttet til dette punktet.

§5, 3. ledd punktene f), g) og h) er skatterelatert, og her vil det ikke være noe å rapportere fra skatteparadiser, så hvordan skal dette bidra til å avsløre skatteposisjonering?

Etter §5, 3. ledd punkt i) skal akkumulert fortjeneste inkluderes i rapporten. For den som fortsatt ikke har sett tegningen for de selskapene som ønsker å skjule informasjon (hvorfor er de i skatteparadiser med total taushetsplikt?), så lar akkumulert fortjeneste seg manipulere med kontrakter og finansielle instrumenter og andre omgåelsesmekanismer.

Det er en rapportering for ALLE land etter §4, 3. ledd, og bare denne, som kan avsløre skatteposisjonering, ikke rapportering av tilleggsopplysninger etter §5, 3. ledd, og dermed blir Finansministerens blanding av rapporteringen etter §4. 3. ledd og §5, 3. ledd bare forvirrende. Finansministeren bør glemme §5, 3. ledd og svare på hvorfor man ikke kan oppheve bindingen mellom §4, 2. ledd og §4, 3.ledd som i dag hindrer en effektiv forskrift.